

Vad ska vi tänka på när vi möter ungdomar och familjer?

Samhälle – kultur

individ

Familj – vänner

Normalt är det man är van vid

Från Barn till vuxen:

Beroende –separation- beroende

Risk och skyddsfaktorer

Kombinationen och kvaliteten i både risk- och skyddsfaktorer är avgörande och orsakerna till att en person hamnar snett är *multifaktoriella*.

En trygg och nära relation, kan till exempel kompensera för flera riskfaktorer, exempelvis psykisk ohälsa, spänningssökande, personlighetsdrag och skolproblem.

En allvarlig riskfaktor, exempelvis en äldre narkotikaanvändande pojkvän kan minska flera samtidiga skyddsfaktorer, exempelvis trygg relation till föräldrar och gott skolfungerande.

Ungdomars alkohol och drogvanor

- Barn och ungdomar socialt och biologiskt mer sårbara för alkohols och drogers effekter.
- Mellan 1999 och 2017 sjönk andelen ungdomar som debuterat med alkohol, tobak eller cannabis före 14 års ålder från 63 till 18 procent och har sedan legat stabilt. I CAN:s undersökning i årskurs nio (Guttormsson, 2020)
- 2020: Ca 12 procent hade druckit ett glas alkohol före 14 års ålder och 5 procent rapporterade att de hade varit berusade r.
- 1999: 51 procent hade druckit ett glas. 22 procent hade blivit berusade.

Tidig narkotikadebut - en av de största riskfaktorerna för fortsatt destruktiv utveckling

Cannabis är den vanligaste drogen.

Ca 1 procent rapporterar att de har använt cannabis före 14 års ålder.

Siffran har varit stabil i över 20 år

(Guttormsson, 2020).

Men även enstaka experimenterande kan bli förödande

- Experimenterande med cannabis och centrastimulantia kan skada den unga hjärnan och tex skada minne och intellektuella förmågor samt framkalla psykoser.
- Opioider och GHB kan leda till andningsstillestånd, hjärtstopp och död.
- Extasy kan skada serotoninsystemet och leda till djupa depressioner.

Andel barn som lever i hushåll, där vuxna har ett problematiskt användande av alkohol och/eller narkotika.

Någon vuxen har **riskfylld alkoholkonsumtion**: ca 20 % (ca **385 000** barn)

Någon vuxen använt **cannabis under det senaste året**: 1,2–1,8 % (ca **30 000** barn)

Sluten sjukhusvård med alkohol- och/eller narkotikadiagnos: 1 % (ca 20 000)

Brister i hemmiljön, bland annat missbruk, som leder till LVU-placering: 0,2 %

Född av mamma med narkotikamissbruk: 0,1 %

Född med skador orsakade av moderns alkoholmissbruk: 0,1–0,3 %

(Nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på Lika Villkor* 2004–2007)

Spel

- 340 000 – riskabelt spelande
- 45000 – Spelproblem
- 68000 barn bor med någon vuxen, som har spelproblem.